

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ
ÚSTAV STAVEBNÍ EKONOMIKY A ŘÍZENÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING
INSTITUTE OF MUNICIPAL WATER MANAGEMENT

FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÉ STAVEBNÍ ZAKÁZKY

FINANCING OF A PUBLIC CONSTRUCTION CONTRACT

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

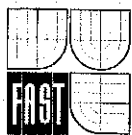
AUTOR PRÁCE
AUTHOR

KAREL NÁPRAVNÍK

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. JITKA CHOVANCOVÁ, Ph.D.

BRNO 2013

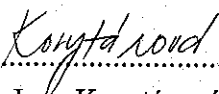
VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	B3607 Stavební inženýrství
Typ studijního programu	Bakalářský studijní program s prezenční formou studia
Studijní obor	3607R038 Management stavebnictví
Pracoviště	Ústav stavební ekonomiky a řízení

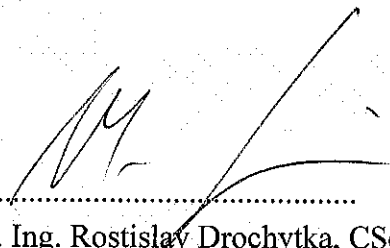
ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Student	Karel Nápravník
Název	Financování veřejné stavební zakázky
Vedoucí bakalářské práce	Ing. Jitka Chovancová, Ph.D.
Datum zadání bakalářské práce	30. 11. 2012
Datum odevzdání bakalářské práce	24. 5. 2013

V Brně dne 30. 11. 2012

.....
doc. Ing. Jana Korytářová, Ph.D.
Vedoucí ústavu

.....
prof. Ing. Rostislav Drochytka, CSc.
Děkan Fakulty stavební VUT

Podklady a literatura

Doporučená literatura:

- Hamerníková, B., Kubátová, K. Veřejné finance.
- Musgrave, R. A.: Veřejné finance v teorii a praxi.
- Hrabalová, S.: Teorie a práce rozvoje měst a obcí.
- Marková, H. Finance obcí, měst a krajů.
- Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy.
- Peková, J. Finance územní samosprávy - teorie a praxe v ČR
- Šelešovský, J. a kol. Financování rozvojových strategií územním rozpočtem.
- Bauerová, A. a kol. Řízení obcí I.

Zásady pro vypracování (zadání, cíle práce, požadované výstupy)

Cíl práce: Na základě dostupných informací zpracovat finanční plán stavební zakázky, posoudit a vyhodnotit možnosti jejího finančního krytí.

Rámcová osnova:

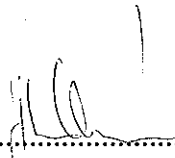
1. Financování a finanční plánování.
2. Zpracování finančního plánu a výstupy finančního plánování. Rozpočet a finanční plán zakázky.
3. Zdroje financování obce. Provázanost finančních a strategických plánů obce.
4. Specifika stavební výroby ve vazbě na financování stavební zakázky. Rizikové faktory.
5. Praktické řešení financování stavební zakázky a posouzení možností volby.

Výstup práce: Finanční plán veřejné stavební zakázky ve variantním řešení s posouzením provázanosti na strategické a finanční plánování obce.

Struktura bakalářské/diplomové práce

VŠKP vypracujte a rozčleňte podle dále uvedené struktury:

1. Textová část VŠKP zpracovaná podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (povinná součást VŠKP).
2. Přílohy textové části VŠKP zpracované podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (nepovinná součást VŠKP v případě, že přílohy nejsou součástí textové části VŠKP, ale textovou část doplňují).

.....
Ing. Jitka Chovancová, Ph.D.
Vedoucí bakalářské práce

ABSTRAKT

Financování veřejné stavební zakázky, jako dlouhodobého aktiva by mělo zohledňovat koncepční pohled na udržení chodu obce a zajištění jejího udržitelného rozvoje, naplňovat provázanost finančních a strategických rozvojových plánů. Ve své bakalářské práci řeším právě problematiku finančního rozhodování o struktuře kapitálu ve vazbě na veřejnou stavební zakázku, možnosti volby, jejich posouzení, rozhodnutí, realizaci a kontrole.

ABSTRACT

Financing of public construction project as a longterm asset should take into account concept view to keep daily life of the village and secure its sustainable development including connection between financial and strategic plans. In this bachelor thesis solve especially financial management problematic focused to composition of finance sources allocated to public construction project, possibilities of choice and its comparison, decisions, realization and control of targets and milestones.

KLÍČOVÁ SLOVA

dluhový ukazatel, dotace, finanční plán, obec, procesní postup, projekt, rozpočet obce, veřejná zakázka, zdroje financování

KEYWORDS

debt indicator, subsidies, financial plan, community, process steps, project, budget, community, public order, sources of financing

Bibliografická citace VŠKP

NÁPRAVNÍK, Karel. *Financování veřejné stavební zakázky*. Brno, 2013. 53 s., 6 s. příl. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta Stavební, Ústav stavební ekonomiky a řízení. Vedoucí práce Ing. Jitka Chovancová, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 13. 6. 2013

.....
podpis autora

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí mé bakalářské práce, kterou je paní Ing. Jitka Chovancová, Ph.D. za její cenné rady a odborné připomínky, které mi sdělovala při konzultacích a pomohla mi tak při vypracování této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat panu starostovi obce Dolní Město Jaroslavovi Vencovi a místostarostovi panu Pavlovi Chladovému za poskytnutí všech potřebných dokumentů k této práci a za velmi ochotnou spolupráci.

V Brně 2013

Karel Nápravník

Obsah

1	ÚVOD	10
2	VEŘEJNÁ ZAKÁZKA.....	11
2.1	Smysl veřejné zakázky	11
2.2	Definice veřejné zakázky	11
2.3	Historie veřejných zakázek	11
2.4	Dělení veřejných zakázek	12
2.4.1	Zadavatel veřejné zakázky	12
2.4.2	Dělení veřejné zakázky podle předmětu	14
2.4.3	Dělení veřejné zakázky podle výše předpokládané hodnoty	15
3	FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	17
3.1	Dluhové ukazatele	17
3.1.1	Ukazatel dluhové služby	17
3.1.2	Ukazatel dluhové kapacity	17
3.1.3	Výše dluhu přepočtena na jednoho obyvatele	18
3.1.4	Výše dluhu vůči majetku obce.....	18
3.2	Financování z vlastních zdrojů	18
3.3	Financování z cizích prostředků	19
3.4	Příjmy nenávratného charakteru - Dotace	19
3.5	Navratné úvěrové příjmy.....	22
3.5.1	Úvěr	22
3.5.2	Příjmy z emise cenných papírů	23
3.5.3	Směnka.....	24
3.5.4	Finanční leasing	24
3.6	PPP - Public Private Partnership	24
3.6.1	Definice PPP	24
3.6.2	Pravidla a obory PPP	25
3.6.3	Formy spolupráce veřejného a soukromého sektoru	25
4	NÁSTROJE FINANČNÍHO ŘÍZENÍ OBCÍ.....	32
4.1	Obec.....	32
4.2	Orgány obce	32

4.3	Finanční řízení obcí.....	33
4.3.1	Rozpočtový výhled obce.....	33
4.3.2	Plán pokladního plnění rozpočtu	33
4.3.3	Rozpočet obce.....	34
4.4	Rozpočtová skladba	35
5	PROCESNÍ POSTUP PROJEKTU „TECHNICKÉHO ZHODNOCENÍ SPORTOVNÍHO AREÁLU“ V OBCI DOLNÍ MĚSTO.....	37
5.1	Popis projektu: REKONSTRUKCE FOTBALOVÉHO HŘIŠTĚ A JEHO ZÁZEMÍ.....	37
5.2	Důvody proč vybudovat nové fotbalové hřiště ve vsi?	37
5.3	SWOT analýza.....	38
5.3.1	Závěr a doporučení SWOT analýzy.....	39
5.4	Financování zakázky.....	39
5.4.1	Financování pomocí dotace	39
5.4.2	Financování z vlastních zdrojů	42
5.5	Soutěž a realizace	44
5.6	Kontrola Realizace a financování	45
5.7	Rozdílnost v hospodaření obce.....	45
6	ZÁVĚR.....	47
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	48
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATOK	50
9	SEZNAM ILUSTRACÍ	51
10	SEZNAM GRAFŮ.....	52
11	SEZNAM PŘÍLOH	53

1 ÚVOD

Investice do rozvoje v malých městech a vesnicích jsou důležitým faktorem pro jejich existenční budoucnost. Nevýhodou malých obcí je malé kulturní vyžití, které mohou nabídnout svým občanům oproti velkým městům. Proto je důležité budovat nové projekty, aby mladý lidé měli zájem i nadále v těchto obcích bydlet. Problémem je fakt, že ve většině obcí se těžce shání prostředky pro případné realizace projektů. Většina peněz z rozpočtu jde na běžné provozní náklady obce a na zajištění základních potřeb obyvatel, a tak na projektování a realizaci dalších projektů mnohdy už nezůstávají finanční prostředky. Obce se proto snaží obtížně shánět soukromé investory, popřípadě žádají o dotace z různých fondů. Žádosti o dotace mají velice přísná kritéria a vypracování žádostí je velice složitou záležitostí a obce si tak nechávají za poplatek vypracovat žádosti od soukromých subjektů. Ale ani vypracování všech podkladů a dodržení podmínek nezaručuje obci příslib dotace, jelikož rozpočty dotačních programů mají také své maximum, a proto nemohou vyhovět všem žadatelům. V takovém případě mají obce dvě možnosti a to buď se daného projektu vzdát a nerealizovat ho anebo musejí hledat jinou strategii financování, pokud daný projekt chtějí realizovat. Strategie financování je jedna z nejdůležitějších částí realizace projektů a je nutno zvolit takovou strategii, aby bylo zamezeno hlavně do budoucna neschopnosti splácet závazky za tento projekt.

2 VEŘEJNÁ ZAKÁZKA

2.1 SMYSL VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Veřejné zakázky jsou smlouvy, na jejichž základě se poskytují veřejné statky pro občany. Liší se od ostatních zakázek průběhem zadávání, jelikož zadavatel veřejné zakázky je povinen tuto zakázku vypisovat v zadávacím řízení podle zákona o veřejných zakázkách.¹

2.2 DEFINICE VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Trh veřejných zakázek má v každé zemi značný ekonomický význam, proto je nezbytné, aby tato problematika byla právně upravena. Přesný pojem veřejné zakázky v České Republice definuje zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v ustanovení § 7, a to tak, že *„veřejnou zakázkou je zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejichž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, kterou je zadavatel povinen zadat podle tohoto zákona, musí být realizována na základě písemné smlouvy.“*²

2.3 HISTORIE VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Veřejné statky jsou od počátku civilizačního procesu. Pro obce bylo třeba zbudovat infrastrukturu, aby mohly vesnice fungovat, poté se začaly budovat hradby, kašny, kanalizace a jiné věci. Jako první právní nařízení se mapujeme Francouzský stavební řád z roku 1535 z Francie. Na našem území v roce 1920 bylo vydáno nařízení vlády Československé republiky, které se vztahovalo na dodávky a práce, které zadávaly státní správy a jimi spravované ústavy, podniky a fondy. Chtěly tak docílit efektivního hospodaření se státními penězi. V únoru roku 1948 začalo plánovité řízení národního hospodářství, pro nějž byl namísto trhu a soutěže vytvořen institut spolupráce socialistických organizací, a zakázky byly přidělovány státním podnikům v rámci

¹ TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0, s. 11.

² JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 978-80-7179-479-1, s. 77.

centrálně řízeného hospodářství. Reformní snahy v letech 1968 – 1969 pak znovu upoutaly pozornost k otázkám trhu a hospodářské soutěže, ale vše vzalo za své novelou hospodářského zákoníku z roku 1970, který organizacím zakazoval zneužívat svého hospodářského postavení (monopolního postavení), ale to bylo z reformování celé. Po pádu komunistického režimu a tím spojeným přechodem na ekonomiku tržní, bylo zapotřebí zákony novelizovat či dokonce vytvořit, a tak se postupem času zákony vytvářely a ucelovaly do dnešní podoby. Dnešní zákon byl přijat 19. dubna 2006 a je to zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a je i v souladu se směrnicemi Evropské společnosti. Zákon se pořád novelizuje, a hodnoty se každé dva roky mění, tak aby byl co nejefektivnější a co možná nejvíce zabraňoval korupci a případným machinacím s veřejnými zakázkami, jelikož je zapotřebí si uvědomit, že veřejné zakázky jsou dnes velice důležitou součástí trhu a obchoduje se v nich s obrovským množstvím peněz.³

2.4 DĚLENÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Veřejné zakázky můžeme dělit podle různých aspektů: podle předmětu, předpokládané hodnoty anebo podle zadavatele. Každý z těchto aspektů je přesně definován a popsán v zákoně.

2.4.1 Zadavatel veřejné zakázky

U většiny dotačních programů je důležité počítat s tím, že se žadatel musí řídit příslušnými předpisy daného dotačního programu podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, podle § 2 vyplývá, že lze rozdělit zadavatele veřejné zakázky: na veřejného, sektorového nebo dotovaného. Zadavatel je povinen při postupu dodržovat zásady: **transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.**

Veřejný zadavatel:⁴

- Česká republika
- státní příspěvková organizace
- územní samosprávný celek nebo příspěvková organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek
- jiná právnická osoba pokud:

³ ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie úřadu* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu.html>

⁴ Legislativa: Zákon číslo 137/2006 Sb. *Justitia* [online]. 2007, 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.justitia.cz/zakon-cislo-137.html>

- byla založena či zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a
- je financována převážně státem či jiným veřejným zadavatelem nebo je státem či jiným veřejným zadavatelem ovládána nebo stát či jiný veřejný zadavatel jmenuje či volí více než polovinu členů v jejím statutárním, správním, dozorčím či kontrolním orgánu

Dotovaný zadavatel:

Je právnická nebo fyzická osoba, která zadává veřejnou zakázku hrazenou z více než 50 % z peněžních prostředků poskytnutých veřejným zadavatelem, a to i prostřednictvím jiné osoby anebo pokud peněžní prostředky poskytnuté na veřejnou zakázku z těchto zdrojů přesahují 200 000 000 Kč.⁵

Sektorový zadavatel:⁶

Sektorovým zadavatelem je osoba vykonávající některou z relevantních činností podle § 4 (např.: výroba plynu za účelem poskytování služby veřejnosti, činnost související s poskytováním či provozováním dopravních sítí poskytujících službu veřejnosti v oblasti drážní, tramvajové, trolejbusové nebo lanové dopravy, atd.) pokud:

- tuto relevantní činnost vykonává na základě zvláštního či výhradního práva
- nad touto osobou může veřejný zadavatel přímo či nepřímo uplatňovat dominantní vliv, dominantní vliv uplatňuje v případě, že
 - disponuje většinou hlasovacích práv sám či na základě dohody s jinou osobou
 - jmenuje či volí více než polovinu členů v jejím statutárním, správním dozorčím či kontrolním orgánu

Centrální zadavatel:

Je veřejný zadavatel, který realizuje centralizované zadávání pro jiného zadavatele. Centrální zadavatel pořídí dodávky či služby jenž jsou předmětem veřejné zakázky a

⁵ Legislativa: Zákon číslo 137/2006 Sb. *Justitia* [online]. 2007, 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.justitia.cz/zakon-cislo-137.html>

⁶ Portál o veřejných zakázkách a koncesích: Nový zákon č. 55/2012 Sb. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/4b5a5d52-d342-4fb6-bc65-9b4f2206dc6f/ZVZ_platne-zneni_2012

následně je prodá, a však nesmí překročit cenu, za kterou byly ony dodávky či služby pořízené.⁷

2.4.2 Dělení veřejné zakázky podle předmětu

Veřejné zakázky podle předmětu dělíme na veřejné zakázky na dodávky, veřejné zakázky na služby a veřejné zakázky na stavební práce. Výjimečné předpisy platí při zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti (např. na citlivé stavební práce či citlivé služby).

Veřejné zakázky na dodávky § 8

Předmětem veřejných zakázek na dodávky je pořízení věci ("zboží"), především koupí, koupí na splátky, nájmu zboží či koupí na leasing, (např. pořízení automobilu, kancelářského vybavení, nebo také již dokončené stavby, atd.). Součástí veřejné zakázky je i uvedení tohoto zboží do provozu či jeho montáž, pokud to toto zboží vyžaduje.⁸

Veřejné zakázky na stavební práce § 9⁹

Veřejnou zakázkou na stavební práce je veřejná zakázka, jejímž předmětem je: provedení stavebních prací, které se týkají některé z činností uvedených v příloze č. 3, zákona 137/2006 Sb. Stavebních činností:

- nové stavby
- stavební změny dokončené stavby
- udržovací práce na stavbě
- odstranění stávající stavby
- jakýchkoli stavebních prací, které odpovídají požadavkům určeným zadavatelem, včetně stavebních prací pořizovaných s využitím zprostředkovatelských nebo podobných služeb poskytovaných zadavateli jinou osobou

⁷ Legislativa: Zákon číslo 137/2006 Sb. *Justitia* [online]. 2007, 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.justitia.cz/zakon-cislo-137.html>

⁸ Portál o veřejných zakázkách a koncesích: Nový zákon č. 55/2012 Sb. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/4b5a5d52-d342-4fb6-bc65-9b4f2206dc6f/ZVZ_platne-zneni_2012

⁹ Legislativa: Zákon číslo 137/2006 Sb. *Justitia* [online]. 2007, 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.justitia.cz/zakon-cislo-137.html>

- provedení stavebních prací a s nimi související projektová nebo inženýrská činnost
- zhotovení stavby, která je výsledkem stavebních nebo montážních prací

Veřejné zakázky na služby § 10

Díky absenci definice pojmů „služby“ v českém právním řádu je veřejnou zakázkou na služby, každá veřejná zakázka, pokud není veřejnou zakázkou na stavební práce či veřejnou zakázkou na dodávky. V praxi se tyto zakázky často kombinují, při čemž pro rozhodnutí o druhu veřejné zakázky je důležitý její účel a hodnota prováděných služeb. Aby se jednalo o veřejnou zakázku na služby, měla by být její hodnota vyšší než hodnota na dodávky. O veřejnou zakázku na služby se také jedná, pokud jsou pro ni provedené nezbytné stavební práce, jež nejsou základním účelem a jsou potřebné ke splnění této zakázky na služby.¹⁰

2.4.3 Dělení veřejné zakázky podle výše předpokládané hodnoty

Předpokládanou hodnotou veřejné zakázky se rozumí výše peněžitého závazku vyplývající z plnění veřejné zakázky. Zadavatel je povinen stanovit tuto hodnotu před uveřejněním zadávacího řízení. Předpokládaná hodnota se vždy stanovuje bez daně z přidané hodnoty, stanovuje na základě údajů a informací o zakázkách stejného či podobného předmětu plnění. Pokud takovéto údaje nejsou k dispozici, stanoví zadavatel předpokládanou hodnotu na základě údajů a informací získaných průzkumem trhu. Při rozdělení zakázky na části, se stanovuje výsledná cena vždy jako součet všech těchto částí.¹¹

Podle předpokládané hodnoty veřejné zakázky rozlišujeme: veřejné zakázky malého rozsahu, veřejné zakázky podlimitní a veřejné zakázky nadlimitní. Hodnoty předpokládaných hodnot se postupem času upravují, nynější hodnoty jsou v platnosti podle „Zákona o veřejných zakázkách“ platné od 1. 4. 2012, ale od 1. ledna 2014 vejde v platnost novelizace tohoto zákona.

¹⁰ Legislativa: Zákon číslo 137/2006 Sb. *Justitia* [online]. 2007, 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.justitia.cz/zakon-cislo-137.html>

¹¹ Veřejné zakázky. *BusinessInfo* [online]. 2010 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/verejne-zakazky-opu-4643.html#b32>

Veřejné zakázky malého rozsahu¹²

Jsou takové zakázky, jejichž předpokládaná hodnota nedosáhne v případě veřejné zakázky na dodávky nebo veřejné zakázky na služby 1 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce 3 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty.

Od 1. 1. 2014 se však finanční limit sloučí, a bude 1 000 000 Kč pro všechny zakázky malého rozsahu. Tudiž bude stejný pro veřejné zakázky na dodávky, veřejné zakázky na služby a i pro veřejné zakázky na stavební práce.

Veřejné zakázky podlimitní

Hodnota u veřejné zakázky podlimitní na dodávky nebo veřejné zakázky na služby je nejméně 1 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce nejméně 3 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty a nedosáhne finančního limitu podle odstavce 1 §12 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.¹³

Veřejné zakázky nadlimitní

Veřejné zakázky nadlimitní jsou takové, jejichž hodnota podle § 13 bez daně z přidané hodnoty dosáhne finančního limitu stanoveného zákonem pro jednotlivé kategorie zadavatelů, oblasti a druhy veřejných zakázek (např. veřejné zakázky na stavební práce 125 265 000 Kč, veřejné zakázky na dodávky a služby zadávané územně samosprávnými celky 5 010 000 Kč).¹⁴

¹² Portál o veřejných zakázkách a koncesích: Nový zákon č. 55/2012 Sb. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/4b5a5d52-d342-4fb6-bc65-9b4f2206dc6f/ZVZ_platne-zneni_2012

¹³ Portál o veřejných zakázkách a koncesích: Nový zákon č. 55/2012 Sb. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/4b5a5d52-d342-4fb6-bc65-9b4f2206dc6f/ZVZ_platne-zneni_2012

¹⁴ Legislativa: Zákon číslo 137/2006 Sb. *Justitia* [online]. 2007, 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.justitia.cz/zakon-cislo-137.html>

3 FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Ze začátku se financovaly veřejné výdaje jako financování válek, financování státních institucí. Postupem času došlo k realizaci financování v oblasti jako je vzdělání, sociální zabezpečení atd. Dnes rozlišujeme veřejné výdaje na kapitálové (investiční) a běžné (provozní, neinvestiční).¹⁵

Při výběru kapitálových výdajů je důležité usilovat o co nejefektivnější a nejehospodárnější způsob financování, tak aby v budoucnu byla obec schopna zajišťovat běžné výdaje (veřejné osvětlení, veřejná komunikace, provoz vlastní správy a samosprávy, zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti, atd.).

3.1 DLUHOVÉ UKAZATELE

3.1.1 Ukazatel dluhové služby

„Ukazatel dluhové služby je konstruován jako poměr splátek a obsluhy k určité kategorii příjmů. Do dluhové služby se počítají splátky úvěru, roční podíl emitových obligací dle jejich platnosti, splátky leasingu, splátky emitových směnec a placené úroky. Tato dluhová služba se poměřuje k určité kategorii příjmů. Právě to, jaká kategorie příjmů je zvolena, ovlivňuje vypovídající schopnost tohoto ukazatele. Omezení tohoto ukazatele spočívá v tom, že odráží pouze finanční toky s dluhem a jeho obsluhou spojené. Může však dojít k situaci, kdy obec přijme významný úvěr, ale bude mít odloženo jeho splacení. Potom nám existenci tohoto závazku tento ukazatel nijak nezobrazí.“¹⁶

3.1.2 Ukazatel dluhové kapacity

Vypovídá o objemu prostředků, které mohou obce věnovat v jednotlivých letech na dluhovou službu. Je to rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji, tedy přebytek běžného rozpočtu. Popřípadě se odečtou i závazky z minulosti, a poté vyjde kolik je obec schopna ročně splácet na dluh a obsluhu dluhu.¹⁷

¹⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-614-4. s. 288.

¹⁶ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 58.

¹⁷ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 58.

3.1.3 Výše dluhu přepočtena na jednoho obyvatele

Jedná se o nejjednodušší metodu. Výše dluhu se spočítá na jednoho obyvatele obce, a poté se porovná s jinými obcemi obdobně velkými s podobnými ekonomickými parametry.

3.1.4 Výše dluhu vůči majetku obce

Porovná se výše dluhu s hodnotou dlouhodobého majetku obce. Tato metoda je však zavádějící, jelikož obce neodepisují svůj majetek, a ten je tak veden v účetnictví stále za pořizovací cenu, bez ohledu na jeho opotřebení. A také některý veřejný majetek může být obtížně prodejný, jelikož slouží k veřejným účelům (parky, školy, atd.).

3.2 FINANCOVÁNÍ Z VLATSNÍCH ZDROJŮ¹⁸

Před rozhodováním o způsobu financování je důležité vyhodnotit finanční pozici města či obce. Tu určíme na základě výsledku rozpočtového hospodaření, ten je však krátkodobý nástroj a vypovídá pouze o ročním finančním hospodaření. Dále je potřeba nahlédnout do účetnictví obce, kde jsou závazky, pohledávky a majetkové situace obce z předchozích let.

Na základě předchozích informací se může obec rozhodnout své projekty financovat z vlastních zdrojů. Ty získává například prodejem nevyužívaného majetku, prodejem nových stavebních parcel nebo naspořením potřebných prostředků z minulých let. To ale znamená, že v minulých letech musela hospodařit s přebytkem, aby potřebné prostředky dokázala naakumulovat. Ty mohla dále zhodnocovat například v investičních fondech či na termínovaných vkladech. Výhodou tohoto financování je, že obci nevznikají žádné pohledávky do budoucna a nemusí také platit žádné úroky, které by měla při využití například bankovního úvěru. Nevýhodou je doba potřebná k našetření daných prostředků pro investici, a ne každá obec jsou schopná si dané prostředky našetřit a proto ve většině případů využívají obce financování z cizích prostředků.

¹⁸ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 61-62.

3.3 FINACOVÁNÍ Z CIZÍCH PROSTŘEDKŮ

Při rozhodování o tom zda použít cizí zdroje, mohou obci pomoci některé nástroje pro dlouhodobé řízení. Může to být strategický plán rozvoje obce, rozpočtový výhled, plán prodeje majetku avšak ty to nástroje jsou náročné na zpracování a zejména menší obce jimi nedisponují. Při absenci těchto nástrojů je potřeba provést alespoň analýzu hospodaření obce z minulých let. Provést analýzu rozpočtu, zejména příjmy a výdaje běžného rozpočtu, jelikož to jsou zpravidla opakující se položky v každém roce, a zvážit zda je můžeme očekávat i v budoucnu. Pokud vyjde kladný výsledek, to znamená přebytek rozpočtu, může sloužit k financování vybrané investiční akce. Dále obec musí zvážit, zda investice bude v budoucnu pro obec zisková, popřípadě bude její provoz dotovat. Jednou z otázek, při přijetí cizích prostředků, kterou se obec zabývá, je také volba přiměřené výše dluhu. Těžko lze stanovit nějakou částku, která by byla platná plošně pro všechny obce, jelikož každá obec se může nacházet v úplně v jiné situaci ať už hospodářské, majetkové, či například politické. Přesto lze použít při rozhodování o míře zadlužení různé ukazatele (ukazatel dluhové služby, ukazatel dluhové kapacity). Déle lze použít ukazatele stavové, které hodnotí objem dluhu. Přepočítává se potom výše dluhu na jednoho obyvatele, či výše dluhu vůči majetku obce.¹⁹

3.4 PŘÍJMY NENÁVRATNÉHO CHARAKTERU - DOTACE

Velkou roli při financování veřejných zakázek územní samosprávou hrají dotace, jelikož obce nejsou soběstačné z hlediska finančního hospodaření. Jedná se o poskytnutí finančních prostředků, pro realizaci projektů bez povinnosti tyto prostředky vracet zpět poskytovateli. Dotace, které jsou obcím k dispozici lze rozdělit podle různých kritérií.

Dle poskytovatele:

- dotace ze státního rozpočtu
- dotace ze státních mimorozpočtových fondů
- dotace z prostředků Evropské unie
- dotace z rozpočtů územních samosprávních celků
- dotace od dalších subjektů (mezinárodní sdružení měst, atd.)

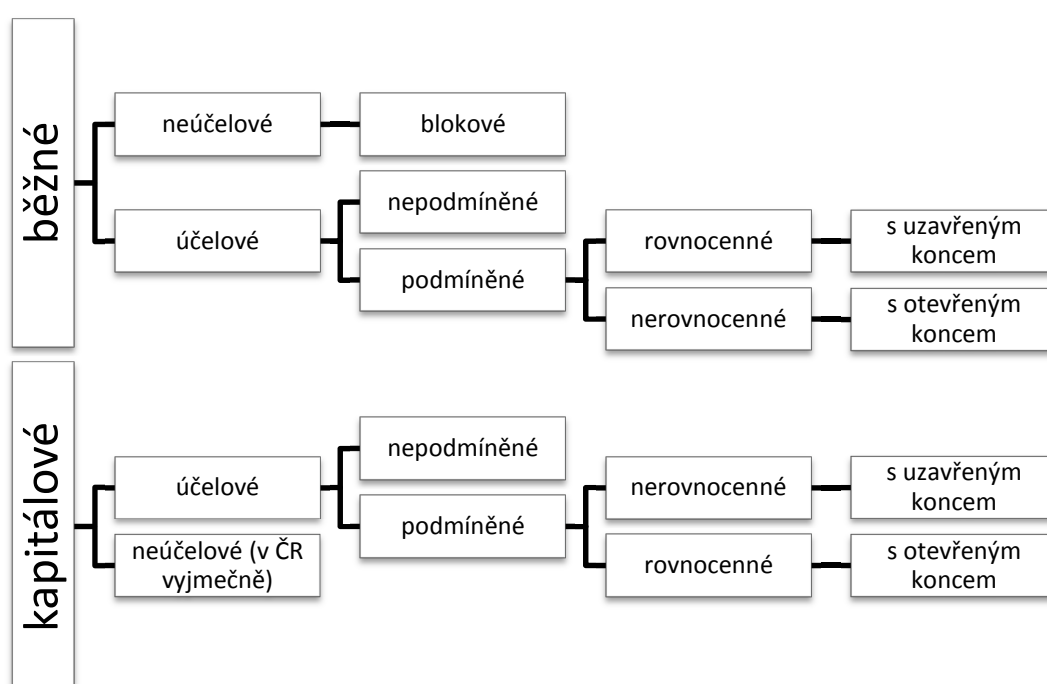
¹⁹ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 57.

Dle financování výdajů:

- běžné dotace (neinvestiční)
- kapitálové dotace, slouží k financování jednorázových investičních akcí

Dle účelu:²⁰

- účelové dotace: určené na konkrétní akce za podmínek vymezených zásadami dotační politiky poskytovatele
- neúčelové dotace: nemají konkrétně vymezené podmínky užití, ale může být stanoveno, zda jsou určeny na financování běžných nebo kapitálových potřeb

Obr. 3.1: Schéma druhy dotací

Zdroj: PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-614-4. s. 264.

Běžné účelové dotace zajišťují vládě vysokou kontrolu nad financováním územních celků. Jsou poskytovány na potřeby, které zajišťují obce, ale odpovědnost za kvalitu daní služby nese stát (policie, hasiči, atd.).

Kapitálové účelové dotace jsou většinou nepravidelné jak v čase, tak prostorově mezi obcemi. Slouží k financování konkrétní investice pro větší uspokojení na lokální či

²⁰ MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2000, 190 s. ISBN 80-861-9923-1. s. 103.

regionální úrovni. Dále k financování investic přesahující danou lokalitu (silnice) anebo k realizaci a financování záměrů státní politik včetně regionální politiky. Nevyužité dotace se vracejí do rozpočtu, z kterého byly poskytnuty. Poskytnutí kapitálové účelové dotace může být podmíněno i spolufinancováním z vlastních zdrojů obce podle stanoveného procenta.

Neúčelové dotace mohou obce používat podle svého uvážení. Jsou zpravidla nepodmíněné (využití není vázáno na předem daný účel a předem dané podmínky). Charakter těchto dotací posiluje pravomoc a odpovědnost obcí za jejich hospodaření. Je potřeba odborné rozhodování a efektivního nakládání. Využívání těchto dotací stále roste a to i formou blokových dotací, vládní úroveň však ztrácí detailní kontrolu nad používáním těchto dotací. Obce získávají většinou dotace ve schváleném rozpočtovém zákoně (dotace s uzavřeným koncem) a to i tehdy pokud překročí plnění vlastního rozpočtu. Hrozí, že obce použijí tyto dotace na některé investiční projekty a opominou tak zajišťování základních veřejných statků.²¹

Dle nárokovosti:²²

- Nárokové dotace: jsou to finanční toky určené na provoz základních, státem garantovaných zařízení (školství, zdravotnictví). Mají na ně nárok všechny obce s příslušnou aktivitou. Tyto dotace plynou ze státních či krajských rozpočtů podle pravomocí v dané oblasti a jejich toky jsou charakterizovány jako souhrnný finanční vztah mezi státním rozpočtem a rozpočtem obcí.
- Nenárokové dotace: obec se o ně uchází individuálně. Jejich získání závisí na tom, jak daná obec splňuje kritéria pro poskytnutí prostředků v rámci daného dotačního titulu (grantového programu). Nenárokové dotace jsou převážně účelově zaměřeny a jejich získání závisí na řadě okolností. Zde se ukazuje důležitost a správnost zpracování žádosti, na jejímž základě se obec o patřičný dotační titul uchází. Soustava kritérií pro přiznání dotace se může u jednotlivých poskytovatelů lišit. Významným kritériem přidělení dotace je dopad (efekt) činnosti, která bude dotována. Dalšími kritérii může být například počet obyvatel obce, rozloha obce, míra zadluženosti, apod.

²¹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-614-4. s. 266.

²² ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Finance, audit, kontrola: průběžné vzdělávání úředníků ÚSC*. 1. vyd. V Brně: Masarykova univerzita, 2006, 117 s. ISBN 80-210-3944-2. s. 24.

Dle způsobu čerpání: ²³

- obec dostane po uzavření smlouvy na bankovní účet dotační titul
- poskytovatel otevře obci bankovní účet s čerpacím limitem, z něhož následně obci proplácí jednotlivé faktury s pojené s účelem domluvené dotace
- následné proplácení dotačních prostředků, obec vybuduje projekt sama a následně jí bude proplacena přiznaná dotace. Nebo jí může být poskytnuta část už při podpisu a poté doplacena zbývajících část.

3.5 NAVRATNÉ ÚVĚROVÉ PŘÍJMY

Jelikož obce nemohou dostat na všechny projekty dotace a nemusí mít na daný projekt vždy našetřené peníze, mohou si tak chybějící prostředky půjčit od věřitelů, kterým je postupně splácejí. Tento způsob se většinou využívá pro financování kapitálových výdajů (například na infrastrukturu, občanskou vybavenost, atd.). Jelikož zadlužení územních celků se promítá do zadlužení celého státu, je ve většině zemí regulováno. Regulace se týká hlavně středně dobých či dlouhodobých úvěrů. Stát může regulovat úvěry pro obce například stanovením maximální výše dluhu na jednoho obyvatele, stanovením domácí měny, jako měny pro úvěr, atd.

3.5.1 Úvěr

Obce využívají především úvěry, jelikož jsou pro ně docela dostupnou variantou. Úvěrový vztah je smluvním vztahem, mezi obcí a bankou, tedy mezi veřejným a soukromým sektorem. Rozlišujeme, zda se jedná o úvěr krátkodobý, střednědobý nebo dlouhodobý úvěr.

Krátkodobý (překlenovací) úvěr je splatný do jednoho roku. Obce ho často využívají i několikrát během rozpočtového období, na krátkodobé vyrovnání nesouladu příjmu a výdajů. Na financování projektů se používá spíše výjimečně.

Střednědobé a dlouhodobé úvěry bývají většinou účelové investiční úvěry. Střednědobé úvěry jsou splatné do deseti let a jsou využívány nejčastěji. Dlouhodobé mají splatnost delší než deset let, v závislosti na investici, která je z úvěru financována a tvoří největší objem čerpaných úvěrů u většiny obcí a regionů. Pro banku je důležité

²³ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 46.

zajištění návratnosti úvěrů, jelikož banky nejsou podnikatelským subjektem a jejich hlavní činností není podnikání, ale veřejně prospěšná činnost. Zpravidla se jedná o nepřímou návratnost, jelikož pořízené finance jdou do projektů, které nebudou v budoucnu produkovat zisk.²⁴

Obce se musí také zaručit za poskytnutý úvěr. Většinou se zaručují svým majetkem anebo využívají ručením budoucími příjmy rozpočtu a výjimečně ručí i třetí osobou. Splácení podstatně ovlivňuje také úroková sazba. Ty stanovuje peněžní ústav podle druhu úvěru, podle jeho účelu či doby poskytování. Úroková sazba se sjedná buď jako pevná z dlužné částky, a platí se po celou dobu úvěru anebo se domluví pohyblivá úroková sazba odvozena například podle inflace nebo sazeb na mezi bankovním trhu. Před střednědobým či dlouhodobým úvěrem je důležité, aby si obec udělala předběžnou analýzu budoucího hospodaření a vyšla s rozpočtovým přebytkem v takové hodnotě, z kterého bude moci úvěrové zatížení splácet.²⁵

3.5.2 Příjmy z emise cenných papírů²⁶

Dalším způsobem jak financovat projekty pro obce je prostřednictvím emise cenných papírů, většinou dlouhodobých cenných papírů tzn. obligací. Používají se jako alternativa bankovního úvěru. Tento způsob je však nákladnější především o náklady na zprostředkování emise. Používá se především na regionální úrovni, popřípadě u větších měst. Menší obce si nemohou zpravidla dovolit emise v takové nominální hodnotě a objemu, aby se prosadily na kapitálovém trhu. Způsob ručení je podobný jako u úvěru, obec ručí svým majetkem.

Existují různé druhy obligací, například podle stanovení výnosů z obligací, možnosti splatnosti (vyhrazení předčasného splacení), podle práva předčasné výpovědi z jedné či druhé strany. U klasických obligací jsou spláceny po dobu trvání pouze úroky a splátka se provádí na jednou po dokončení platnosti dluhu. Obec si musí být vědoma, že bude muset splatit potom celou částku jednorázově. Je dobré pokud obec za tímto účelem

²⁴ MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2000, 190 s. ISBN 80-861-9923-1. s. 114.

²⁵ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 59.

²⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-614-4. s. 271-274.

zřídí třeba fond, do kterého bude průběžně ukládat potřebné prostředky a nedocházelo potom k rolování dluhu, vydání dalších emisí na uhrazení těch končících.

3.5.3 Směnka

Směnka nahrazuje peníze při platbě a vystupuje jako platební prostředek. Vystavením směnky si obec obstará potřebné finanční prostředky pro případnou realizaci projektů, s možností uhradit jí s určitým časovým odstupem. V případně nutnosti směnku lze snadno a rychle vysoudit ve zkráceném směnečním řízení. Využívání směnky jako platebního nástroje upravuje v každé zemi příslušný zákon (směnečný, šekový).²⁷

3.5.4 Finanční leasing

Jednou z možností obce jak realizovat projekt je pomocí leasingu. Jde o financování prostřednictvím cizího kapitálu, přičemž věřitel je vlastníkem investice. Obec získá majetek do dlouhodobého užívání za leasingové nájemné na základě leasingové smlouvy. Nájemné se stává výdajem obecního rozpočtu. Obec se po celou dobu pronájmu stará o servis, opravy a údržbu majetku. Financování pomocí leasingu je poměrně finančně náročné. Po splacení leasingu si obec odkoupí od pronajímatele daný objekt do svého vlastnictví. Kupní cena, za kterou pronajímatel prodává objekt, nesmí přesáhnout zůstatkovou cenu. Naopak výhodou leasingu je rychlé pořízení potřebné investice.²⁸

3.6 PPP - PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP

3.6.1 Definece PPP

Do českého jazyka překládáme jako „partnerství veřejného a soukromého sektoru“. Jedná se o spolupráci mezi soukromým a veřejným sektorem. Rozhodující podmínkou pro uskutečnění projektu by měla být ekonomická výhodnost pro veřejný sektor. Hlavní smluvní vztah vzniká mezi zadavatelem a dodavatelem podpisem koncesní smlouvy.

²⁷ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 62.

²⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-614-4. s. 274-275.

3.6.2 Pravidla a obory PPP

PPP umožňují využít zkušeností a schopností soukromého sektoru řídit komplexní investiční projekty. Jedná se o spolupráci mezi orgány veřejné správy a podnikatelským sektorem za účelem zajištění financování, výstavby, obnovení, správy či služby veřejné infrastruktury nebo poskytování veřejné služby. Projekty nebo poskytované služby, musí splňovat některé z následujících charakteristik:²⁹

- spoluodpovědnost za infrastrukturu nebo dodávku služeb, přičemž ze strany privátního sektoru dochází k převzetí vyšší míry rizik (např. v projektové, stavební, finanční, nebo údržbové činnosti)
- dlouhodobé zajišťování veřejné služby podle požadavku definovanými veřejným sektorem (min. na 3 roky)
- privátní sektor financuje většinu nákladu, ty se mu vrací zpět z provozu či splátek veřejného sektoru

Typickými příklady realizace formou PPP jsou projekty v následujících oborech:³⁰

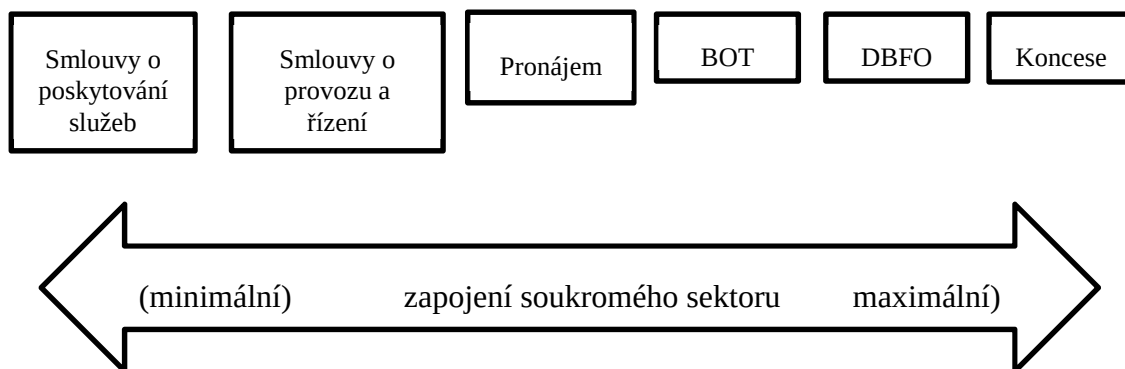
- Dopravní infrastruktura - dálnice, tunely, mosty, rychlodráhy
- Administrativní popř. ubytovací kapacity - úřady, soudy, ubytovny, věznice
- Zdravotnictví – nemocnice
- Školství - univerzitní komplexy, studentské koleje, školy
- Obrana - výzbroj, speciální infrastruktura
- Utility – vodárenství

3.6.3 Formy spolupráce veřejného a soukromého sektoru

Existuje celá řada forem PPP, tak aby byly co nejlépe uzpůsobené konkrétním projektům. Hlavní formy spolupráce veřejného a soukromého sektoru jsou rozděleny od minimálního po maximální zapojení soukromého sektoru.

²⁹ NAHODIL, František. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5. s. 185-186.

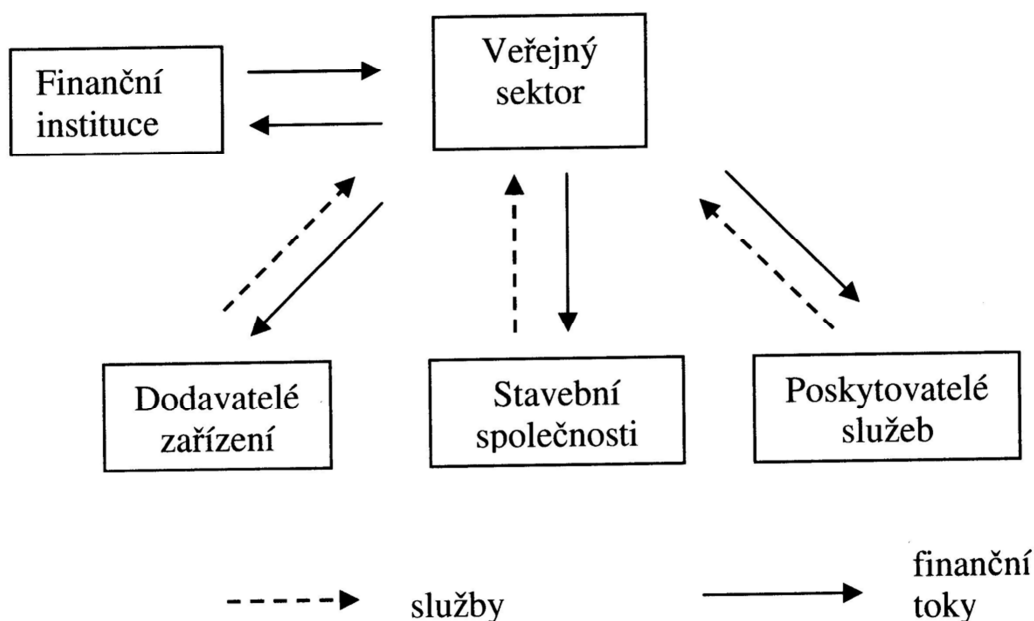
³⁰ Dotace, financování: Public Private Partnership. *Businessinfo.cz* [online]. 1997, 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/dotace-a-financovani/public-private-partnership-ppp.html>

Obr. 3.2: Stupeň zapojení soukromého sektoru podle jednotlivých typů spolupráce
Zdroj: TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0. s. 172.

Tradiční veřejná zakázka

Ve srovnání s projekty PPP se veřejné zakázky používají na dílčí části projektu. Soukromé subjekty jsou vybrány veřejným zadavatelem na realizaci zakázky podle potřeb a po jejím uskutečnění je předána k provozu a údržbě zpět veřejnému sektoru.

Obr. 3.3: Schéma tradiční veřejné zakázky

Zdroj: TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0. s. 175.

Smlouvy o poskytování služeb

Tento případ nastává, pokud soukromá společnost uzavře smlouvu o poskytování služeb na provedení specifických úkolů s veřejnou institucí. Mohou obsahovat obstarávání, provoz a údržbu nových zařízení. Výhodou je, že zadavatel může využít znalostí soukromého sektoru, na druhou stranu veškerá rizika a odpovědnost zůstávají na straně veřejného subjektu. Tento typ se používá v oblastech mýtného, při zajištění a údržbě vozového parku či sběru komunálního odpadu.³¹

Smlouvy o provozu a řízení

Na základě této smlouvy se přenáší odpovědnost za provozování a spravování majetku na soukromého partnera, přičemž zadavatel se nevzdává vlastnických práv a je zodpovědný za investiční rozhodování. Výhodou těchto smluv je větší zapojení soukromého sektoru v budoucnosti.³²

Pronájem

Zde si soukromý subjekt pronajímá již existující zařízení od zadavatele a zavazuje se toto zařízení provozovat a udržovat. Komerční riziko je v tomto případě na straně soukromého sektoru. Závisí pouze na něm, zda dokáže dosáhnout zisku a při tom zachovat standardní kvalitu služeb. Někdy může být pronajímatel zodpovědný za určité typy oprav. Pronájem je vhodný pro infrastrukturu, typickým příkladem je oblast veřejné dopravy.³³

Integrované projekty PPP

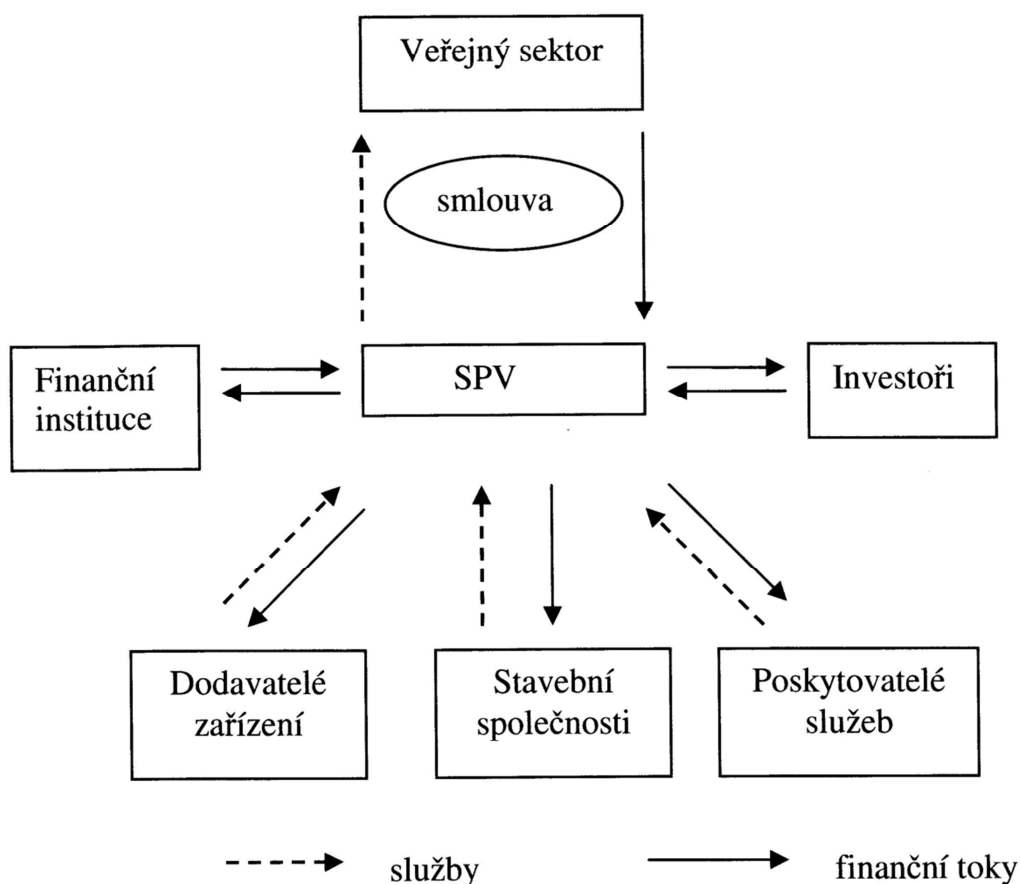
Inovační metodou pro veřejné projekty jsou takzvané integrované projekty PPP (viz Obr. 3). Na rozdíl od tradičních veřejných zakázek je zde přenesená odpovědnost za návrh, výstavbu a provoz zařízení na partnera ze soukromého sektoru (BOT). Rovněž může být v dohodě i zahrnuto financování projektů ze soukromého sektoru, které by jinak musel financovat sektor veřejný (DBFO). Výhodou těchto projektů je, že většina odpovědnosti přechází na jediného privátního partnera. Lze také vypsát jediné výběrová

³¹ TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0. s. 173.

³² TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0. s. 173-174.

³³ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-614-4. s. 192.

řízení na celý projekt, na místo dílčích prací a dodávek na služby, čímž dochází k menším organizačním pracím.

Obr. 3.4: Schéma integrovaných projektů PPP

Zdroj: TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0. s. 176.

BOT (BUILD – OPERATE – TRANSFER)

BOT (postavit-provozovat – převést) - veřejný zadavatel sepíše se soukromým subjektem smlouvu, na jejímž základě se zaváže postavit příslušné veřejné zařízení a dále ho provozovat po dobu trvání smlouvy. Po ukončení kontraktu je předmět smlouvy převeden na zadavatele. Financování výstavby většinou hradí úplně či částečně koncesionář, proto smlouva na provozování je dlouhodobého charakteru aby došlo k potřebné návratnosti investice. Po skončení smlouvy může zadavatel kontrakt prodloužit či nabídnout jinému zájemci, popřípadě objekt provozovat sám. Výhodou je

že soukromý partner realizuje stavební část projektu, a i nadále ho po dobu provozování udržuje.³⁴

DBFO (DESIGN – BUILD – FINANCE – OPERATE)

DBFO (navrhnout – postavit – financovat – provozovat) - soukromý subjekt se podílí na projektu už od samého počátku přípravných prací. Provede projektování a realizaci stavebního díla, a poté se stává jeho správcem po dobu platnosti smlouvy.

Z dlouhodobého výhledu povahy projektů je tato spolupráce pro oba partnery výhodná. Jelikož se soukromý subjekt zapojuje už do fáze plánování a výstavby. Zároveň si však uvědomuje, že bude po dlouhou dobu tento produkt spravovat a proto se snaží o vybudování z kvalitních materiálů a za použití potřebné technologie, aby se v budoucnu co nejvíce vyhnul potížím s případnými opravami závad a údržbou tohoto předmětu. To je samozřejmě výhodné i pro veřejný sektor, jelikož má záruku, že soukromý partner nebude šetřit na materiálu na úkor kvality. Což se někdy stává u zakázek zadané formou standartní veřejné zakázky. Po dobu trvání smlouvy je její předmět ve vlastnictví soukromého sektoru.³⁵

BOO (BUILD – OWN - OPERATE)

V případě BOO (postavit – vlastnit – provozovat) provozuje a vlastní tento projekt soukromý partner a to po celou dobu jeho trvání. Soukromý subjekt se po celou dobu stará o financování projektu a dále o jeho správu a údržbu ve svém vlastnictví. Jde o úplné zapojení soukromého sektoru rámci veřejných zakázek, lze přirovnat k jisté formě privatizace.³⁶

Výhody PPP

Mezi výhody, které PPP přináší oproti klasickým zakázkám:

- rychlejší výstavba infrastruktury – jelikož po dokončení výstavby může být předmět smlouvy využíván a to přináší zisky soukromému investorovi, což motivuje k rychlejší dostavbě

³⁴ NAHODIL, František. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5. s. 196-197.

³⁵ TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0. s. 176.

³⁶ TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0. s. 177.

- rychlejší zajištění zdrojů – soukromý investor může stavět i v době kdy je omezena možnost zdrojů veřejného sektoru
- nižší náklady na životní cyklus – pokud je dále provozovatelem soukromý investor, snaží se o vybudování zakázky z kvalitních materiálů a odpovídajících technologií
- dokonalejší rozložení rizik – což je základním principem PPP, aby rizika byla rozložena na tu stranu, která je schopna je co nejlépe řídit a to s minimálními náklady
- vyšší kvalita služeb – podle mezinárodních zkušeností se ukazuje, že kvalita služeb v rámci PPP je větší, než dosažená kvalita tradiční veřejnou zakázkou
- tvorba dodatečných příjmů – soukromý partner může získat finance od třetí strany a tím snížit požadované peníze po veřejném sektoru³⁷

Rizika PPP

Vedle uvedených výhod, které PPP přináší, jsou zde i samozřejmě určitá rizika. Z nejvýznamnějších rizik to je:

- výnosové riziko – je vlastně klíčovým faktorem PPP pro jeho úspěšnost. Je omezeno dvěma faktory a to poptávkou po určité službě a její výši poplatků. Důležitá je dostupnost a spolehlivost, která se v jednotlivých sektorech liší. Příkladem je vodohospodářství, kde byly náklady spojené se zásobováním vody často dotované a těžko předpokládat jak by se lidé zachovali, kdyby tomu bylo jinak. Zatímco na zpoplatněných silničních úsecích začnou lidé hledat paralelní nezpoptatné úseky a předpokládané výnosy se mohou zmenšit.
- riziko výběru soukromého partnera – jako u každého partnerství i zde může dojít k riziku výběru protistrany. Například na základě zmanipulovaných zakázek se může později prokázat nekvalifikovanost soukromého partnera či neschopnost dodržet termín v čas.

³⁷ TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0. s. 177.

- finanční riziko – projekty PPP jsou spojeny s dlouhodobým financováním, a tím vzniká řada rizik. Je to například devizové riziko, které nastává při přijetí zahraničního úvěru.
- politické riziko – jelikož jsou projekty plánované mnohdy na větší dobu, než je mandát vlády, je zde riziko spojené s příchodem nové vlády. Může to být ztráta politické podpory, zvýšení daní, znárodnění, či omezení exportu nebo importu.³⁸

Doufejme, že PPP projektů bude u nás přibývat, a dojde tak k zlepšení infrastruktury a služby občanům v ČR. Pomoci by tomu měla i možnost financování projektů PPP ze zdrojů EU, která vydala k této problematice dokument s názvem „Zelená kniha o partnerství veřejného a soukromého sektoru a právu společenství o veřejných zakázkách a koncesích“ a vytvořila pravidla pro partnerství veřejného a soukromého sektoru.

³⁸ NAHODIL, František. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5. s. 201-205.

4 NÁSTROJE FINANČNÍHO ŘÍZENÍ OBCÍ

4.1 OBEC

„Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“³⁹

V rámci samostatné a přenesené působnosti obce sleduje a hájí zájmy občanů, kteří na jejím území žijí. Obec si v rámci samostatné působnosti spravuje své zájmy samostatně, ale pokud to vyžaduje ochrana zákona, může stát do její působnosti zasahovat. Obec zajišťuje svým občanům potřeby v oblasti bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, vzdělávání, celkového kulturního rozvoje atd. Obec si může zakládat zařizovat právnické osoby a organizační složky, může spolupracovat s dalšími obcemi, může také zřídit obecní policii. Dozor nad výkonem samostatné a přenesené působnosti obce vykonává krajský úřad a Ministerstvo vnitra.⁴⁰

4.2 ORGÁNY OBCE

Nejvyšším voleným orgánem obce je zastupitelstvo obce, které se skládá z jednotlivých členů zastupitelstva. Jejichž počet se odvíjí od velikosti obce, např. obce do 500 obyvatel mohou mít 5 – 15 členné zastupitelstvo, obce s více jak 150 00 obyvateli mají 35 – 55 členů zastupitelstva. Zastupitelstvo se schází nejméně jednou za tři měsíce a tyto zasedání jsou veřejná. Pro přijetí nového usnesení je potřeba minimálně nad poloviční většinu hlasů. Informace se vyvěšují alespoň sedm dní před zasedáním a je tam napsán program zasedání, místo a čas.⁴¹

Starosta a místostarosta zastupují obec na venek. Volí je do funkce členové zastupitelstva obce. Starosta a místostarosta musí být občanem České republiky. Finanční a kontrolní výbory jsou nejméně tříčlenné. Jejich členy nemohou být starosta,

³⁹ Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákony ČR Online* [online]. 2010 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecni-zrizeni%29.html>

⁴⁰ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. str. 8-9.

⁴¹ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. str. 9-10.

místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se vždy zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu, který je zaměstnancem obce a je odpovědný starostovi. Ostatní obce (tedy obce I. stupně) mohou podle své úvahy zřídit funkci tajemníka obecního úřadu či nemusí.⁴²

4.3 FINANČNÍ ŘÍZENÍ OBCÍ

Finanční řízení obcí je zpravidla prováděno pomocí rozpočtového výhledu obce, rozpočtu obce a plánu pokladního plnění obce. Tyto nástroje zajišťují efektivní a vyrovnané hospodaření obce. Pomocí těchto nástrojů lze stanovit priority, a provést plánování k jejich dosažení. Nástroje finančního řízení mají zajišťovat transparentnost finančních toků obce a následnou kontrolu její činnosti.

4.3.1 Rozpočtový výhled obce

Podle zákona se musí sestavovat jako pomocný finanční nástroj pro střednědobé finanční plánování. Na jeho základě se pak sestavuje každoročně rozpočet ÚSC. Kvalitně sestavený rozpočtový výhled je jednou z podmínek úspěšného hospodaření, používá se i při rozhodování o využití finančních zdrojů do budoucna. Rozpočtový výhled se sestavuje zpravidla na dobu 2-5 let. Při jeho tvorbě se musí zahrnout stále a pravidelně se opakující výdaje a dlouhodobě uzavřené smluvní vztahy. Musí být zde započteny finanční prostředky potřebné na splácení všech nutných a dlouhodobých závazků obce (např. splátky úvěrů a půjček, výdaje spojené s chodem obce atd.) Pokud obec neprovede rozpočtový výhled, může, je být uložena pokuta až do výše 1 milion Kč.⁴³

4.3.2 Plán pokladního plnění rozpočtu

Používá se pro hospodaření krátkodobého plánování během rozpočtového období, například jako platební kalendář. Sleduje pohyb prostředků na bankovním účtu. Tento plán umožňuje získat přehled, zda bude obec schopna uhradit všechny své plánované

⁴² *Řízení obcí I.* 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008, 263 s. ISBN 978-808-6946-764.

⁴³ ŠELEŠOVSKÝ, Jan. Finance, audit, kontrola: průběžné vzdělávání úředníků ÚSC. 1. vyd. V Brně: Masarykova univerzita, 2006, 117 s. ISBN 80-210-3944-2. s. 73.

výdaje, v případě neschopnosti lze krýt krátkodobým úvěrem. Zajišťuje okamžitou likviditu obce.⁴⁴

4.3.3 Rozpočet obce

Je zobrazením hospodaření obce, a slouží k zabezpečení financování její činnosti na kalendářní rok. Je tedy krátkodobým nástrojem řízení obce. Vychází z rozpočtového výhledu, ale nemá povinnost převzít tyto údaje do rozpočtu bez jakýchkoliv změn, **ale odlišnosti oproti němu by měly být odůvodněné a opodstatněné**. V případě, že údaje obsažené v rozpočtovém výhledu na další roky neodpovídají skutečnosti, měla by obec současně upravit i dříve schválený rozpočtový výhled na roky následující po sestavení a schválení rozpočtu. Rozpočet určuje, jakým směrem bude obce vydávat své prostředky a jaké cíle preferuje. Základ rozpočtu tvoří rovnice financování složená z příjmů a výdajů: **příjmy – výdaje = financování**⁴⁵

Prioritně se sestavuje rozpočet vyrovnaný, kdy se příjmy v daném roce rovnají výdajům. Dále může být rozpočet přebytkový, kdy očekávané příjmy jsou vyšší než výdaje. Přebytkový rozpočet se schvaluje, pokud je potřeba našetřit dostatek finančních prostředků pro budoucí rozsáhlé investiční akce. V letech, kdy se daná investice buduje, je rozpočet často schodkový, krytý právě těmito našetřenými prostředky z minulých let. Obce tyto prostředky ukládají například na termínované vklady. Obec si může sestavit i schodkový rozpočet, kdy výdaje v daném roce převyšují příjmy. Ale jen za předpokladu, že se tento schodek pokryje prostředky z minulých let, (např. z rezervního fondu), nebo bude uhrazen z peněz získaných z návratných zdrojů, jimiž jsou úvěry, půjčky, návratné finanční výpomoci. Nesmí tedy být schválen schodkový rozpočet, jehož rozpočtové příjmy jsou nižší než rozpočtové výdaje. Schopnost hradit rozpočtové výdaje nikoliv rozpočtovými příjmy, ale návratnými zdroji musí být zabezpečena před schvalováním rozpočtu (např. smlouvou o půjčce nebo úvěru či alespoň smlouvou o smlouvě budoucí o poskytnutí půjčky či úvěru). Nebude-li rozpočet obce schválen před 1. lednem rozpočtového roku, tak se obec řídí pravidly rozpočtového provizoria, až do schválení nového rozpočtu. Pravidla rozpočtového provizoria potřebná k zajištění plynulosti hospodaření obce stanoví zastupitelstvo obce, přičemž rozpočtové příjmy a výdaje

⁴⁴ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 25.

⁴⁵ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 25 – 27.

uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.⁴⁶

Rozpočtové zásady při sestavování rozpočtu a hospodaření obce:

- každoroční sestavování a schvalování rozpočtu
- dlouhodobě vyrovnané rozpočty pro úspěšné hospodaření obce
- co nejvíce reálný odhad příjmů a výdajů rozpočtu, aby se zabránilo co největším odchýlkám
- úplnosti a jednotnosti rozpočtu dosažené pomocí třídění operací rozpočtovou skladbou
- důkladná informovanost všech občanů obce o jejím hospodaření

4.4 ROZPOČTOVÁ SKLADBA

Rozpočtová skladba je základním třídícím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů. Vztahuje se na hospodaření a peněžní fondy obcí. Je vázaná na pohyby na bankovních účtech a klasifikuje operace rozpočtu. Rozlišuje čtyři základní členění rozpočtových operací. Rozpočtová skladba je velice rozsáhlý číselník, který vydává ministerstvo financí.⁴⁷

Druhové třídění se týká všech operací, které rozděluje do tří základních okruhů:

- Příjmy: veškeré nenávratně přijaté prostředky, zejména charakteru daní a poplatků, příjmů z poskytnutých služeb, příjmů z prodeje a pronájmu majetku a přijatých darů a dotací
- Výdaje: veškeré nenávratně poskytnuté prostředky zejména charakteru plateb za nakoupené zboží a služby
- Financování: zahrnuje přírůstek termínovaných závazků, poskytnutých půjček a uskutečněných finančních investic ve sledovaném období, jejichž cílem je optimalizace likvidity.

⁴⁶ Finanční hospodaření obcí podle novelizací, které nabyly účinnost na přelomu roku. *Deník veřejné správy* [online]. 2007, 2013 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6543409>

⁴⁷ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8. s. 29 – 33.

Podle druhového třídění se peněžní operace třídí na:⁴⁸

- daňové příjmy
- nedaňové příjmy
- kapitálové příjmy
- přijaté dotace
- běžné výdaje
- kapitálové výdaje
- financování

Dále je to odvětvové třídění, které využívá hledisko účelu nebo funkce, na které obec vynakládá své prostředky. Je to například zemědělství, služby pro obyvatelstvo, obrana a bezpečnost a jiné. Rozpočtová skladba se vztahuje pouze na peněžní prostředky rozpočtu a peněžních fondů obce. Neklasifikují se mimo rozpočtové operace, například podnikatelská činnost obce.

⁴⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 115 – 118.

5 PROCESNÍ POSTUP PROJEKTU „TECHNICKÉHO ZHODNOCENÍ SPORTOVNÍHO AREÁLU“ V OBCI DOLNÍ MĚSTO

5.1 POPIS PROJEKTU: REKONSTRUKCE FOTBALOVÉHO HŘIŠTĚ A JEHO ZÁZEMÍ

Sportovní klub TJ Sokol Dolní Město, již dlouho poukazoval na špatné podmínky hrací plochy, zvláště v jarních a podzimních měsících, kdy bylo hřiště velice podmáčené a prakticky nevyhovovalo k plnění účelu. Dále poukazoval na špatný až alarmující stav zázemí pro hráče. Kde byly staré sociální zařízení, pouze dvě sprchy pro obě mužstva a nedalo se zde ani topit. Chyběly zde parkovací místa u areálu a nějaká možnost občerstvení. Na základě těchto informací se zastupitelstvo obce rozhodlo pro kompletní rekonstrukci hrací plochy a vybudování nového zázemí se společenskou místností.

Před začátkem každé investice je třeba nejdříve zpracovat analýzu projektu a to především jeho přínosů ve vztahu k nákladům. Tato analýza musí především zodpovědět otázky smyslu projektu a vyhodnotit jeho účelnost a efektivnost ve vztahu k rizikům souvisejících s realizací a následným užíváním a provozem. Typickou analýzou, nejen pro stavební projekty, je SWOT analýza, která hledá a upozorňuje na čtyři základní faktory projektu silné a slabé stránky a také příležitosti a hrozby projektu (z anglického Strength, Weakness, Opportunities, Threats). Zároveň s touto analýzou je třeba vypracovat a obdobným způsobem posoudit finanční plán projektu, který musí být založen na reálném rozpočtu.

5.2 DŮVODY PROČ VYBUDOVAT NOVÉ FOTBALOVÉ HŘIŠTĚ VE VSI?

1. Možnost využití zdrojů financování z EU a tím snížit finanční zátěž obce
2. Potřeba rekonstrukce stávajícího zázemí a vybudování zázemí pro diváky
3. Špatná kvalita povrchu hřiště kvůli podmáčení
4. Součást obnovy obce
5. Snížení finanční náročnosti údržby stárnoucího areálu v poměru ke kvalitě (vzhledem k novému zavlažování a vybudování celé společenské části je provoz určitě náročnější na energie a údržbu, nicméně při neporovnatelné kvalitě)

5.3 SWOT ANALÝZA

Analýza SWOT, tedy analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb při vybudování fotbalového hřiště a zázemí v obci Dolní Město.

silné stránky

- lepší podmínky pro sportování v obci
- vznik nové parkovací plochy u areálu
- nahrazení neodpovídajícího zařízení
- lepší konkurence schopnost s okolními vesnicemi
- zatraktivnění obce pro nově příchozí obyvatele (především pro rodiny s dětmi)
- nové sportovní zázemí pro ZŠ
- vybudování společenského zázemí pro místní spolky

slabé stránky

- využitelnost jen pro určitou skupinu obyvatel
- náročnost velké investice na projektovou přípravu a administrativu
- budoucí náklady na údržbu a provoz
- během výstavby nelze provozovat na hrací ploše sportovní činnost, nutnost pronájmu hřiště v okolí

příležitosti

- zapojení místních podnikatelů do realizace projektu
- příjem investice z pronájmu společenské místnosti
- možnost pronajmutí okolní plochy na reklamu
- provozování vybudovaného bufetu
- možnost oslovení nových zájemců o sport
- další akce pořádané v areálu hřiště (hasičské soutěže, dětské dny a další události)
- zájem nových investorů

hrozby

- nepředvídatelné působení klimatických vlivů
- zničení plochy okolní zvěří
- nedostatek finančních prostředků na dokončení projektu
- skryté stavební vady objektu
- úpadek zájemců o fotbal

5.3.1 Závěr a doporučení SWOT analýzy

Z informací, které jsem se dozvěděl ze swot analýzy, lze doporučit některé kroky jak zabránit hrozbám a co nejvíce vylepšit slabé stránky projektu.

Pořád nejen fotbalové utkání, ale i doprovodný program, tak aby oslovil co největší spektrum obyvatel. Zapojit členy místního fotbalového klubu pomocí bezplatných brigád, čímž snížíme náklady na údržbu a provoz. Najít hřiště v nejbližším okolí, aby se snížily náklady na dojíždění, a využít louku na tréninky, aby se nemusely platit poplatky za pronajmutí hřiště i při trénincích. Z klimatických vlivů lze například bojovat pomocí drenáží či naopak pomocí automatického zavlažování, aby nedocházelo k vysychání trávníku. Zničením plochy okolní zvěří lze předejít pomoci oplocení hrací plochy. Je potřeba mít dostatečné finanční rezervy a plán financování, aby byl dofinancován celý projekt. Skrytým stavebním vadám zabráníme kontrolou během výstavby a také například prodlouženou zárukou na stavební dílo. Dále je potřeba se věnovat již malým dětem a zapojit je do fotbalu, a zpestřovat jim program, tak aby je fotbal bavil a věnovali se mu i nadále.

5.4 FINANCOVÁNÍ ZAKÁZKY

V případě investice do veřejně prospěšných staveb jako je fotbalové hřiště v obci do tisíce obyvatel nebývá nutné zpracovávat podrobnou finanční analýzu jako u podnikatelských investičních záměrů. O to větší důraz je však nutné věnovat sestavení odpovídajícího rozpočtu a zejména zdrojům financování. Strategie financování je jedna z nejdůležitějších částí realizace projektů. Je nutno zvolit takovou strategii, aby bylo zamezeno hlavně do budoucna neschopnosti splácet závazky za tento projekt. Proto se po sestavení rozpočtu investičního projektu, provede odhad výdajů do budoucna, a poté se porovná se současnými prostředky a předpokládanými budoucími příjmy obce. Na základě těchto informací se vyhodnotí, jaký bude mít daný projekt dopad na hospodaření obce a zde je vůbec reálné a vhodné tento projekt realizovat.

5.4.1 Financování pomocí dotace

Nejvýhodnější variantou financování projektu pro obec je pomocí dotací z dotačních fondů, jelikož se jedná o nenávratné zdroje financování. Obec se proto rozhodla žádat o dotaci z EU v rámci Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod z oblasti podpory 3.3 – Rozvoj a stabilizace venkovských sídel. Projekt nesl název „Zkvalitnění sportovního a volnočasového zázemí na Dolnoměstsku“.

Soulad projektu s dotačním programem

Hlavním cílem prioritní osy 3 ROP Jihovýchod je systematické zvyšování konkurenceschopnosti regionu posilováním rozvojového potenciálu měst a stabilizací osídlení ve venkovském prostoru a zvýšení jejich atraktivnosti pro život.

Hlavním cílem projektu je rekonstrukce stávajícího a vybudování nového zázemí pro sportovní účely, které bude sloužit místním sportovním oddílům, dětem a mládeži, a také široké veřejnosti. To znamená zatraktivnění obce pro stávající obyvatele, a následnou stabilizaci či přírůstek obyvatelstva v obci Dolní město. Z toho je jasné, že hlavní cíl projektu je v souladu s hlavním cílem prioritní osy 3 ROP Jihovýchod.

Specifické cíle:

Specifické cíle 3.3 ROP Jihovýchod:

- a) oživení neadekvátně využívaného nebo nerozvinutého městského prostředí urbanizačních center a úpravy veřejných prostranství
- b) regeneraci historických center a městských památkových rezervací
- c) regeneraci a revitalizaci zanedbaných ploch a objektů
- d) řešení nedostatečné dopravní infrastruktury související s rostoucí individuální automobilovou dopravou
- e) technické zhodnocení infrastruktury a zařízení občanské vybavenosti včetně zařízení pro kulturu, sport, práci s dětmi a mládeží, národnostními menšinami a rizikovými skupinami obyvatel,

Specifický cíl projektu se shoduje se specifickým cílem 3.3 ROP Jihovýchod e) a to zřízení infrastruktury občanské vybavenosti včetně zařízení pro sport a práci s dětmi a mládeží. Protože se zde bude sportovat a i se zde budou pořádat kulturní akce (čarodějnice, sraz rodáku, hasičské soutěže, atd.).

Žádost o dotaci

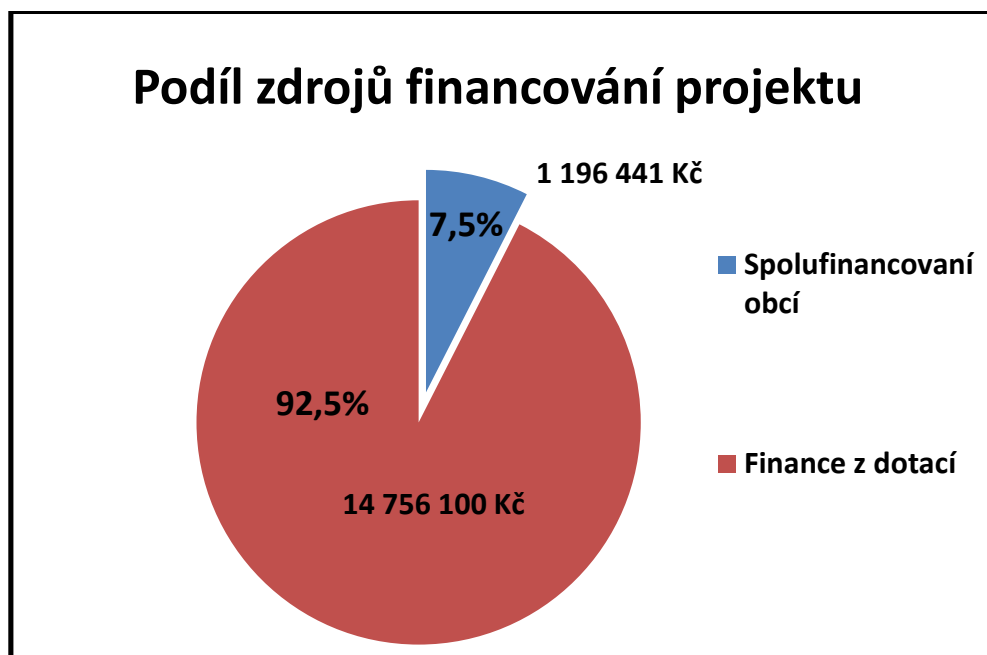
Na základě těchto předpokladů a možnosti získání dotace se obec rozhodla vyhledat partnera, který by jí pomohl s žádostí o dotaci. Jelikož podklady pro získání dotací jsou velice náročné na papírování a musí splňovat mnoho kritérií a pravidel. Rozhodla se proto oslovit agenturu, která se zpracováním dotací na Vysočině zabývá a má v tomto oboru praxi. Obec uzavřela smlouvu „O zpracování projektové žádosti“ s „Regionální rozvojovou agenturu Vysočina, z.s.p.o.“ Smlouva byla uzavřena na zaplacení pevné

částky a případné provize při kladném výsledku, tak aby bylo i v zájmu agentury o co nejlepší vypracování žádosti. Za vypracování žádosti agentuře zaplatila obec 49 000 Kč a při případném získání dotací by zaplatila ještě 0,47 % z celkové ceny projektu, což činí 749 770 Kč. Na základě této smlouvy agentura vypracovala kompletní projekt a vše potřebné pro podání žádosti o dotaci z Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod.

Přehled financování projektu s dotací

Obec žádala o dotaci ve výši 14 756 100 Kč z ROP NUTS 2 Jihovýchod, což je 92,5 % objemu nákladu a z toho o 85 % dotace z EU. Sama obec by se podílela 7,5 % nákladu, což činí 1 196 441 Kč (graf. 1). Tyto prostředky měly být financovány z rezerv, které našetřila při hospodaření z předchozích let.

Celková výdaje projektu	15 952 541 Kč
Vlastní podíl žadatele	
➤ veřejné prostředky	1 196 441 Kč
Dotace projektu	
➤ dotace z rozpočtu RR	14 756 100 Kč
➤ z toho EU	13 599 659 Kč

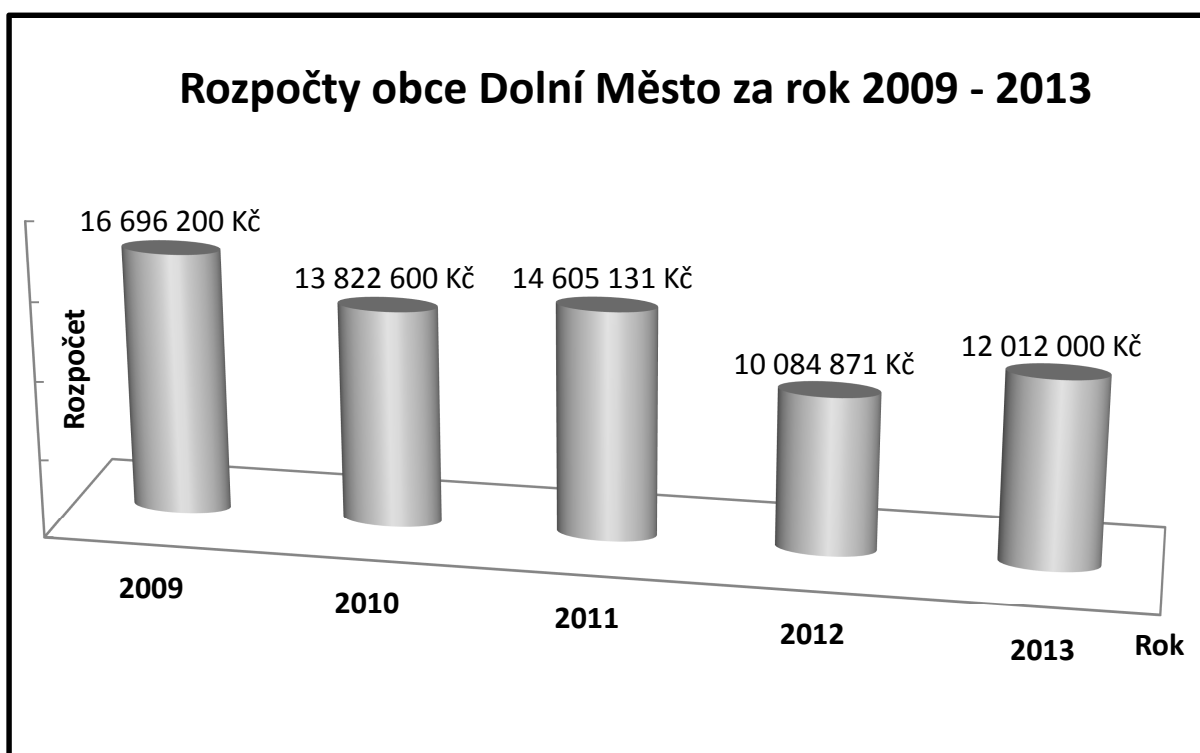

Graf 5.1: Zdroje financování projektu

Přesto, že projekt splňoval všechny požadavky a cíle patřičného dotačního titulu, dotaci obec nedoslala a dostaly přednost jiné projekty. Zastupitelé se však myšlenky realizace hřiště nechtěli vzdát, a tak začali přemýšlet, jak budou postupovat dále. Projekt nechali předělat na menší rozsah, cca na poloviční náklady. A chtěli podat znovu žádost o dotaci. Jelikož, ale ani po 2 letech čekání nebyl vyhlášený patřičný dotační titul, začalo zastupitelstvo uvažovat o jiném zdroji financování.

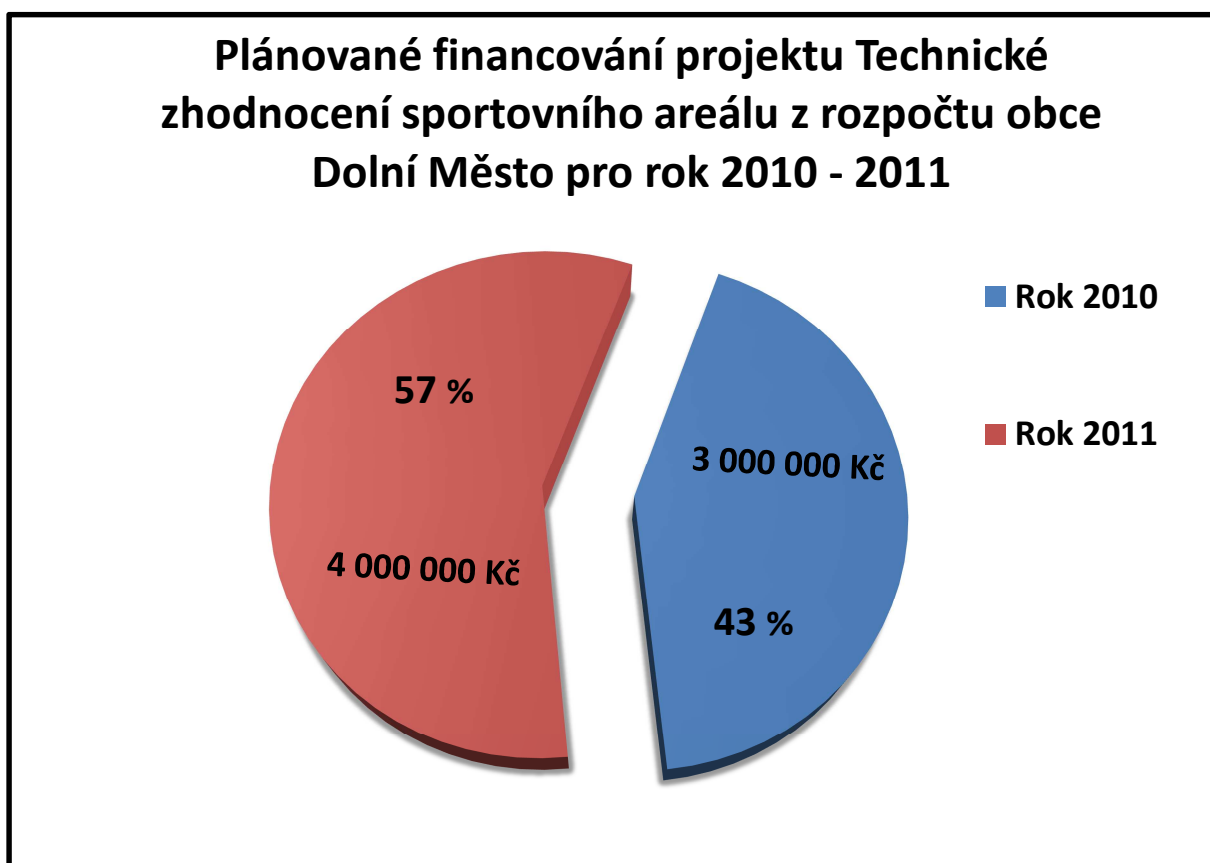
5.4.2 Financování z vlastních zdrojů

Po nepřidělení peněz z dotačních fondů se obec rozhodla pro realizaci projektů a následné financování z vlastních zdrojů. Toto řešení si mohla dovolit na základě kladného hospodaření z minulých let, díky kterým měla potřebné prostředky v rezervách na termínovaných vkladech. Dalším krokem bylo sestavit plánované rozpočty na následující roky, aby zjistila, zda tuto investici dokáže sama zainvestovat. Pro obec se jednalo o veliký projekt, jelikož předpokládaná cena projektu byla 7 000 000 Kč, což vzhledem k rozpočtům obce je obrovská investice viz (graf 2).

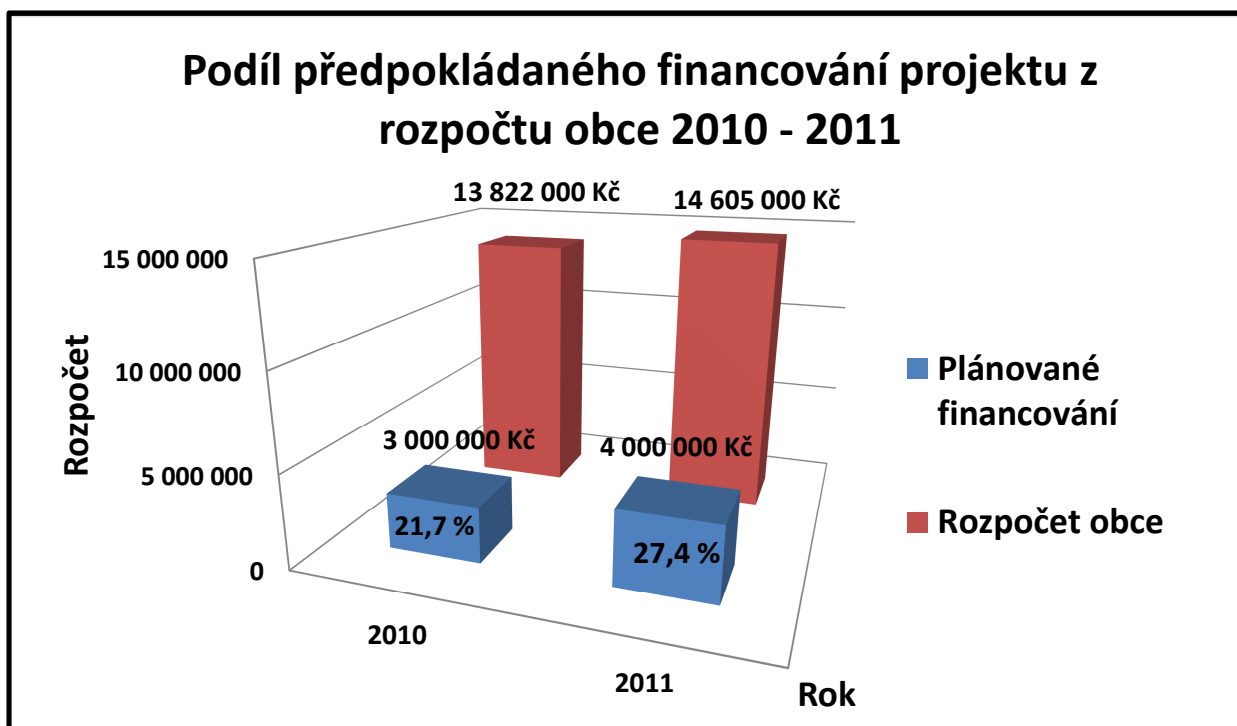

Graf 5.2: Plánované rozpočty Obce Dolní Město za rok 2009 - 2013

Obec si udělala předpokládané financování projektu na dobu dvou let (graf. 3), a ty to výdaje započítala do rozpočtu. Větší část a to 57 % se rozhodla zaplatit v prvním roce financování, v následném roce to bylo zbývajících 43 %. V grafu 4 je zpracováno zatížení financováním daného projektu na daný rok rozpočtu. Po zpracování tohoto kroku přišlo na řadu vypsání výběrového řízení na realizaci projektu.

Graf 5.3: Plánované financování projektu pro rok 2010 -2011

Graf 5.4: Podíl předpokládaného financování projektu v daném roce rozpočtu 2010 – 2011

5.5 SOUTĚŽ A REALIZACE

V soutěži o realizaci Technického zhodnocení sportovního areálu vyhrála společnost UNISTAV s nabídkovou cenou 6 718 544 Kč. Na základě této ceny sepsala obec s firmou Smlouvu o dílo. Cena byla sjednána na základě předloženého položkového rozpočtu zhotovitele. Smluvní cena je pevná a je nejvyšší cenou za provedené dílo dle závazných podkladů. Ve smlouvě se obě strany dohodly, že v případě potřeby prací nad rámec díla vymezeného podklady, budou tyto práce zaznamenány do stavebního deníku a objednavatel se zavázal takovéto práce uhradit. Převzetí stanoviště proběhlo 15. 6. 2010 a zhotovitel se zavázal předat celé řádně zhotovené dílo nejpozději do 30. 6. 2011.

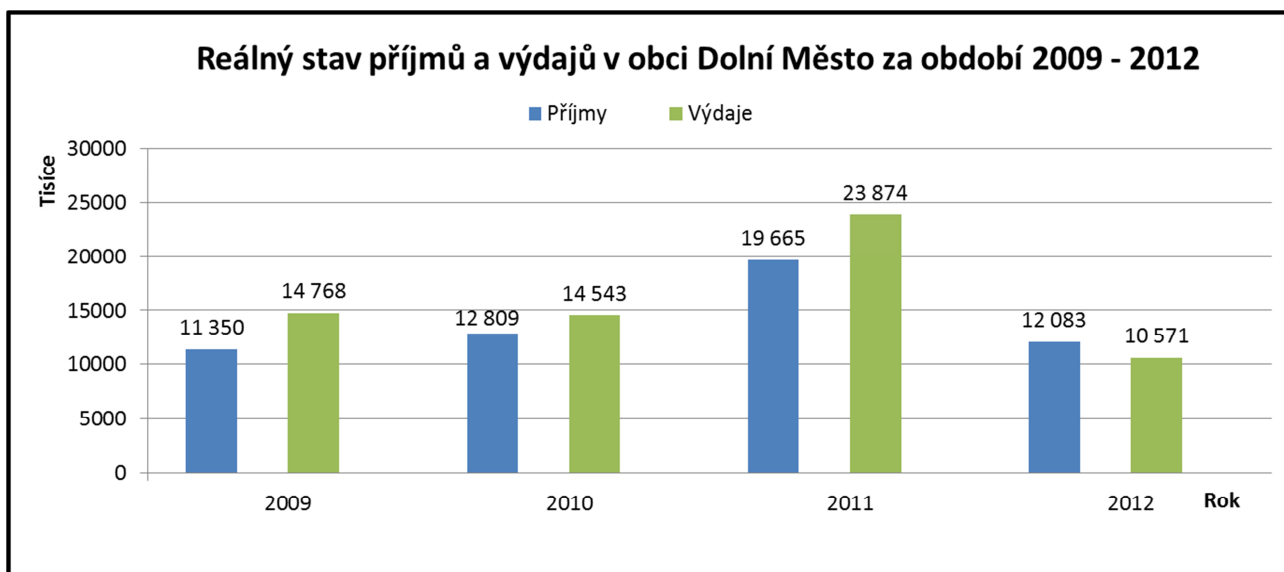
Dalším bodem smlouvy je fakturování a placení. Zde se domluvili, že zhotovitel zpracuje vždy ke konci měsíce faktury, na základě soupisu skutečně provedených prací potvrzených objednatelem. Splatnost těchto faktur byla dohodnuta na 30 dní ode dne doručení. Takto bylo financováno 100% celkové ceny díla.

5.6 KONTROLA REALIZACE A FINANCOVÁNÍ

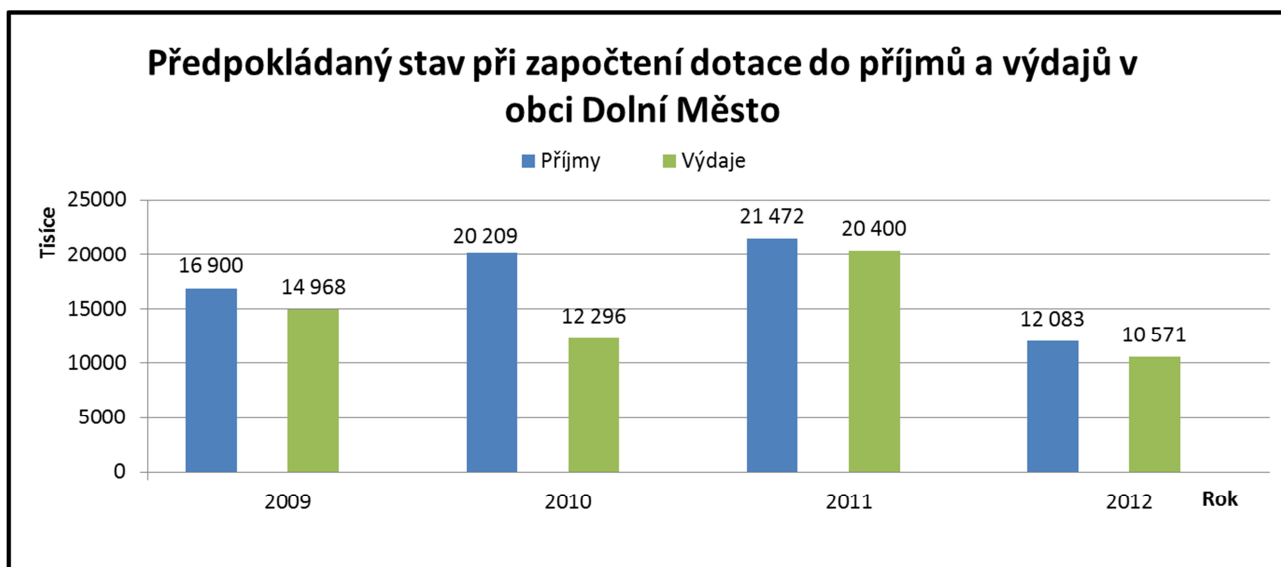
Celé dílo během realizace bylo průběžně kontrolováno ze strany objednatele, a zhotovitel musel podle zákona vést stavební deník, do kterého mohl objednatel kdykoliv nahlédnout. Dále se domluvili na smluvní pokutě v případě neplnění povinností z nějaké strany. V případě nedodělání prací v dohodnutém termínu ze strany zhotovitele bude pokuta 5 000 Kč za každý den prodlení. V případě prodlení se zaplacením faktur ze strany objednavatele, byla pokuta domluvena na 0,5 % z dané faktury za každý započatý den. Zhotovitel poskytl záruku na provedené dílo a to 60 měsíců od předání poslední části. U výrobku, na který je poskytována záruční doba výrobcem v délce dvou roku podle Občanského zákoníku, zhotovitel záruku prodlužuje o půl roku a případné opravy výrobku zajistí na své náklady. Dále se zavázal, že všechny stavební práce budou provedeny dle norem ČSN a budou provedeny kontrolní zkoušky. V roce 2012 byla provedena kontrola krajského úřadu Vysočina v oblasti hospodaření obce Dolní Město a nebyly zjištěny žádné nedostatky.

5.7 ROZDÍLNOST V HOSPODAŘENÍ OBCE

Následující dva grafy na závěr ukazují rozdíl, jaký by nastal v hospodaření obce po příjmové a výdajové stránce. Reálné příjmy a výdaje za období 2009 – 2012 (graf 5) bez dotace na daný projekt. Kdyby obec dotaci ve výši 14 756 100 Kč dostala, mělo by to kladný dopad na hospodaření obce po příjmové stránce (graf 6), nutno také poznamenat, že by se snížily právě i výdaje vydané na projekt ve výši 6 718 544 Kč a to pouze na spoluúčast, která by činila 1 196 441 Kč.

Graf 5.5: Stav příjmů a výdajů za období 2009 - 2012

Graf 5.6: Ovlivnění dotace na výsledné hospodaření obce

Dále můžeme vyčíst z grafu, že by obec při přijetí dotace hospodařila stále v kladných číslech, zatímco bez dotace výdaje převyšovaly příjmovou stránku obce po dobu financování projektu, a obec tak musela spoléhat na své úspory z minulých let. Po zaplacení všech nákladů na projekt se obci podařilo v roce 2012 sestavit přebytkový rozpočet a vrátit se tak zpět do kladných čísel.

6 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce je poukázat na rozdíly ve financování veřejných stavebních zakázek. Zdůraznit překážky v případě využití financování z evropských fondů na projekty realizovaných samosprávami a to již na počátku při zpracovávání agendy spojené s podáním samotné žádosti o přidělení dotace. Zejména menší obce bez specializovaných odborů tak velmi často využívají externích firem, které tak představují dodatečné náklady. V neposlední řadě je důležitým faktorem skutečnost, že ne každá obec, i když splní podmínky pro přidělení dotace ji získá, a pokud ano, v jaké výši. Tuto skutečnost lze ilustrovat na příkladech z blízkého okolí (například: rekonstrukce fotbalového hřiště Lipnice nad Sázavou, či v obci Tis). Současný právní rámec, kdy nelze dotaci za předem jasně daných podmínek nárokovat, tak jistou měrou přispívá k vytváření potenciálního korupčního prostředí, ostatně stejně jako každý proces, při kterém dochází k přerozdělování veřejných prostředků.

V konečném důsledku lze na základě provedené analýzy říci, že odpovědně hospodařící obec s jasnými prioritami je schopna i za současné ekonomické situace zvládnout větší investiční akce komunitního charakteru v potřebném rozsahu bez využití státních či evropských dotací aniž by to představovalo větší finanční rizika pro obecní rozpočet.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura:

HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3356-8.

JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 978-80-7179-479-1.

MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2000, ISBN 80-861-9923-1.

NAHODIL, František. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, ISBN 978-80-7380-162-5.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-614-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

Řízení obcí I. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008, 263 s. ISBN 978-808-6946-764.

ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Finance, audit, kontrola: průběžné vzdělávání úředníků ÚSC*. 1. vyd. V Brně: Masarykova univerzita, 2006, ISBN 80-210-3944-2.

TETŘEVOVÁ A KOLEKTIV, Liběna. *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0.

Elektronické zdroje:

Finanční hospodaření obcí podle novelizací, které nabyly účinnost na přelomu roku. *Deník veřejné správy* [online]. 2007, 2013 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6543409>

Legislativa: Zákon číslo 137/2006 Sb. *Justitia* [online]. 2007, 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.justitia.cz/zakon-cislo-137.html>

Portál o veřejných zakázkách a koncesích: Nový zákon č. 55/2012 Sb. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/4b5a5d52-d342-4fb6-bc65-9b4f2206dc6f/ZVZ_platne-zneni_2012

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie úřadu* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu.html>

Veřejné zakázky. *BusinessInfo* [online]. 2010 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/verejne-zakazky-opu-4643.html#b32>

Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákony ČR Online* [online]. 2010 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecni-zrizeni%29.html>

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRTAEK

PPP - PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP

BOT – BUILD OPERATE TRANSFER

DFBO - DESIGN BUILD FINANCE OPERATE

BOO – BUILD OWN OPERATE

ROP - REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

RR – REGIONÁLNÍ ROZVOJ

EU – EVROPSKÁ UNIE

9 SEZNAM ILUSTRACÍ

Obr. 3.1: Schéma druhy dotací

Obr. 3.2: Stupeň zapojení soukromého sektoru podle jednotlivých typů spolupráce

Obr. 3.3: Schéma tradiční veřejné zakázky

Obr. 3.4: Schéma integrovaných projektů PPP

10 SEZNAM GRAFŮ

Graf 5.1: Zdroje financování projektu

Graf 5.2: Rozpočty Obce Dolní Město za rok 2009 - 2013

Graf 5.3: Plánované financování projektu pro rok 2010 -2011

Graf 5.4: Podíl předpokládaného financování projektu v daném roce rozpočtu 2010 - 2011

Graf 5.5: Stav příjmů a výdajů za období 2008 - 2011

Graf 5.6: Ovlivnění dotace na výsledné hospodaření obce

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Rozpočet zakázky

Příloha 2 – Fotografie (před rekonstrukcí, během rekonstrukce a po rekonstrukci)